

UNIA EUROPEJSKA

PARLAMENT EUROPEJSKI

RADA

**Bruksela, 20 stycznia 2026 r.
(OR. en)**

2025/0180(COD)

PE-CONS 63/25

**ENER 660
POLCOM 374
CODEC 2046**

AKTY USTAWODAWCZE I INNE INSTRUMENTY

Dotyczy: **ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
w sprawie stopniowego odchodzenia od importu gazu ziemnego z Rosji
oraz przygotowania do stopniowego odchodzenia od importu rosyjskiej
ropy naftowej, poprawy monitorowania potencjalnych zależności
energetycznych oraz zmiany rozporządzenia (UE) 2017/1938**

ROZPORZĄDZENIE
PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) .../...

z dnia

**w sprawie stopniowego odchodzenia od importu gazu ziemnego z Rosji
oraz przygotowania do stopniowego odchodzenia od importu rosyjskiej ropy naftowej,
poprawy monitorowania potencjalnych zależności energetycznych
oraz zmiany rozporządzenia (UE) 2017/1938**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 194 ust. 2
i art. 207,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą²,

¹ Opinia z dnia 18 września 2025 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

² Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 20 stycznia 2026 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia ...

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Bezprawna pełnoskalowa inwazja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę w lutym 2022 r. ujawniła dramatyczne konsekwencje istniejących zależności od rosyjskiego gazu ziemnego dla rynków i bezpieczeństwa. W Deklaracji wersalskiej z dnia 11 marca 2022 r. szefowie państw lub rządów zgodzili się zatem na stopniowe zmniejszanie, a ostatecznie całkowite wyeliminowanie zależności od rosyjskiej energii. W swoim komunikacie w sprawie REPowerEU z dnia 8 marca 2022 r. zatytułowanym „REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie” oraz w swoim komunikacie z dnia 18 maja 2022 r. dotyczącym planu REPowerEU Komisja zaproponowała konkretne środki dywersyfikacji umożliwiające pełne uniezależnienie się od importu rosyjskiej energii w sposób bezpieczny, przystępny cenowo i zrównoważony. Od tego czasu poczyniono znaczne postępy w procesie dywersyfikacji dostaw gazu z myślą o uniezależnieniu się od dostaw z Federacji Rosyjskiej. Ponieważ wolumeny rosyjskiego gazu ziemnego, które trafiają do Unii, są wciąż znaczne, w swoim komunikacie z dnia 6 maja 2025 r. dotyczącym planu działania na rzecz zakończenia importu rosyjskiej energii Komisja zapowiedziała wniosek ustawodawczy dotyczący stopniowego całkowitego odejścia od importu rosyjskiego gazu i poprawy istniejących ram w odniesieniu do zajęcia się zależnościami energetycznymi. Aby zapewnić bezpieczeństwo energetyczne i odporność energetyczną Unii, należy pilnie i w sposób strategiczny zająć się wszystkimi pozostałymi zależnościami energetycznymi, o których mowa w planie działania REPowerEU.

- (2) Liczne przykłady niezapowiedzianego i nieuzasadnionego ograniczania dostaw i przerwy w dostawach, które miały miejsce jeszcze przed pełnoskalową inwazją na Ukrainę, a także instrumentalne traktowanie energii przez Federację Rosyjską od rozpoczęcia tej inwazji, pokazują, że Federacja Rosyjska systematycznie wykorzystuje istniejące zależności od dostaw rosyjskiego gazu jako broń polityczną, aby szkodzić gospodarce Unii.
- Doprowadziło to do poważnych negatywnych skutków dla bezpieczeństwa gospodarczego państw członkowskich i Unii, stabilności jednolitego rynku, dla unijnych konsumentów i ogólnej konkurencyjności. Unia nie może już zatem uznawać Federacji Rosyjskiej i rosyjskich przedsiębiorstw energetycznych za wiarygodnych partnerów handlowych na rynku energii.

- (3) W styczniu 2006 r. Federacja Rosyjska wstrzymała dostawy gazu ziemnego do niektórych krajów Europy Południowo-Wschodniej i Środkowej podczas fali mrozów, co spowodowało wzrost cen i wyrządziło lub mogło wyrządzić szkody obywatelom. W dniu 6 stycznia 2009 r. Federacja Rosyjska ponownie całkowicie odcięła tranzyt gazu przez Ukrainę, co dotknęło 18 państw członkowskich, w szczególności w Europie Środkowej i Wschodniej. Te zakłócenia w dostawach doprowadziły do poważnych zakłóceń na rynkach gazu w regionie i w całej Unii. Niektóre państwa członkowskie odnotowywały zerowy przepływ gazu ziemnego przez prawie 14 dni, w związku z czym były zmuszone wyłączyć ogrzewanie w szkołach i fabrykach oraz ogłosić stan zagrożenia. W 2014 r. Federacja Rosyjska dokonała inwazji na Krym i bezprawnie go zaanektowała, przejęła ukraińską infrastrukturę produkcji gazu na Krymie i ograniczyła dostawy gazu do kilku państw członkowskich, które wcześniej ogłosiły, że będą dostarczać gaz Ukrainie, co doprowadziło do zakłóceń na rynku i wzrostu cen oraz zaszkodziło bezpieczeństwu gospodarczemu. Państwowe przedsiębiorstwo Federacji Rosyjskiej Gazprom, będące monopolistą w sektorze eksportu gazu, było przedmiotem kilku dochodzeń Komisji w sprawie możliwego naruszenia unijnych reguł konkurencji; w rezultacie zmieniło ono swoje zachowanie na rynku w odpowiedzi na zastrzeżenia Komisji dotyczące konkurencji. W kilku przypadkach wspomniane problemy w zakresie konkurencji dotyczyły tzw. „ograniczeń terytorialnych” przewidzianych w umowach na dostawy gazu zawieranych przez Gazprom, zakazujących odsprzedaży gazu poza granicami kraju odbiorcy, a także istnienia dowodów na nieuczciwe praktyki cenowe Gazpromu i uzależnianie dostaw energii od ustępstw politycznych takich jak udział w rosyjskich projektach gazociągowych lub od przejścia kontroli nad unijnymi aktywami energetycznymi.

- (4) Niczym niesprovokowana i nieuzasadniona wojna napastnicza Federacji Rosyjskiej przeciwko Ukrainie od lutego 2022 r., a następnie instrumentalne ograniczanie dostaw gazu w połączeniu z manipulacją na rynkach poprzez celowe zakłócenia w przepływach gazu ujawniły słabości i zależności występujące w Unii i jej państwach członkowskich, co w oczywisty sposób może mieć bezpośredni i poważny wpływ na funkcjonowanie unijnego rynku gazu, gospodarki Unii i na jej podstawowe interesy bezpieczeństwa, a także może potencjalnie uderzać bezpośrednio w obywateli Unii, ponieważ zakłócenia w dostawach energii mogą zagrażać ich zdrowiu lub życiu. Dowody wskazują, że kontrolowane przez państwo przedsiębiorstwo Gazprom celowo manipulowało unijnymi rynkami energii, aby spowodować wzrost cen energii. Stopień wypełnienia dużych podziemnych magazynów w Unii kontrolowanych przez Gazprom pozostawał na bezprecedensowo niskich poziomach, a rosyjskie przedsiębiorstwa ograniczyły sprzedaż na unijnych giełdach gazu i całkowicie zaprzęstały korzystania z własnej platformy sprzedaży przed inwazją, co wpłynęło na rynki krótkoterminowe i pogorszyło i tak już napiętą sytuację w zakresie dostaw po bezprawnej inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Od marca 2022 r. Federacja Rosyjska systematycznie wstrzymywała lub ograniczała dostawy gazu ziemnego do państw członkowskich, co doprowadziło do znacznych zakłóceń na unijnym rynku gazu. Zaburzyło to w szczególności dostawy do Unii za pośrednictwem gazociągu jamalskiego, dostawy do Finlandii oraz funkcjonowanie gazociągu Nord Stream 1, w którego przypadku Gazprom najpierw ograniczył przepływy, a ostatecznie całkowicie przerwał dostawy.

- (5) Instrumentalne traktowanie przez Federację Rosyjską dostaw gazu i manipulacje na rynku poprzez celowe zakłócenia przepływów gazu doprowadziły do nagłego i gwałtownego wzrostu cen energii w Unii, powodując bezprecedensowy poziom cen w 2022 r., nawet osiem razy wyższy od średniej z poprzednich lat. Zaistniała w związku z tym konieczność znalezienia alternatywnych źródeł dostaw gazu, zmiany tras dostaw, napełnienia magazynów na zimę oraz znalezienia rozwiązania problemów związanych z ograniczeniami przesyłowymi w unijnej infrastrukturze gazowej, co następnie przyczyniło się do dużej zmienności cen i bezprecedensowych podwyżek cen w 2022 r.

- (6) Wyjątkowo wysokie ceny gazu spowodowały wysokie ceny energii elektrycznej i wzrost cen innych produktów energetycznych, co doprowadziło do utrzymującej się wysokiej inflacji. Głęboki kryzys gospodarczy z ujemnymi stopami wzrostu w wielu państwach członkowskich, spowodowany wysokimi cenami energii i ich zmiennością, zagroził gospodarce Unii, osłabił siłę nabywczą konsumentów i spowodował wzrost kosztów produkcji, powodując zagrożenia dla spójności i stabilności społecznej, a nawet dla życia lub zdrowia ludzi. Przerwy w dostawach doprowadziły również do bardzo poważnych problemów w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii w Unii i zmusiły 11 państw członkowskich do ogłoszenia stanu kryzysowego na rynku energii na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938³. Wykorzystując zależność Unii podczas tego kryzysu, Federacja Rosyjska dopuszczała się manipulacji na rynku, co pozwoliło jej osiągnąć rekordowo wysokie zyski z handlu energią, który jeszcze prowadziła z Europą, i jeszcze w 2024 r. dochody Rosji z eksportu gazu wyniosły aż 15 mld EUR. Dochody te umożliwiły finansowanie dalszych ataków gospodarczych na Unię, osłabiając jej bezpieczeństwo gospodarcze. Umożliwiły też finansowanie wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, co stanowi poważne zagrożenie dla stabilności politycznej i gospodarczej w Europie.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. dotyczące środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (UE) nr 994/2010 (Dz.U. L 280 z 28.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj>).

- (7) Niedawny kryzys dowiódł, że oparte na zaufaniu stosunki handlowe z partnerami dostarczającymi produkty energetyczne mają kluczowe znaczenie dla zachowania stabilności rynku oraz ochrony życia i zdrowia ludzi, a także podstawowych interesów bezpieczeństwa Unii, zwłaszcza, że Unia jest w dużym stopniu uzależniona od importu energii z państw trzecich. Utrzymanie dostaw energii z Federacji Rosyjskiej naraziłoby Unię na stałe ryzyko gospodarcze i ryzyko dla bezpieczeństwa; w związku z tym jej bezpieczeństwo dostaw energii zamiast zwiększyć się – zmniejszyłoby się.
- Nawet uzależnienie od importu mniejszych wolumenów rosyjskiego gazu może – przy złej woli Federacji Rosyjskiej – znacznie zniekształcić dynamikę cen, choćby tylko tymczasowo, i zakłócić rynki energii, w szczególności w tych regionach, które nadal są w znacznym stopniu uzależnione od importu z Federacji Rosyjskiej. Mając na uwadze stały i spójny schemat manipulacji na rynku i zakłóceń w dostawach oraz fakt, że rząd Federacji Rosyjskiej konsekwentnie traktuje handel gazem jako instrument realizacji celów politycznych, a nie handlowych, należy wprowadzić prawnie wiążące środki w celu wyeliminowania wszelkich utrzymujących się podatności Unii wynikających z zależności od importu gazu ziemnego z Federacji Rosyjskiej zarówno za pośrednictwem gazociągów (zwanego dalej „gazem rurociągowym”), jak i w stanie skroplonym (LNG).

- (8) Ograniczenia dotyczące transakcji międzynarodowych przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są spójne z działaniami zewnętrznymi Unii w innych dziedzinach, zgodnie z wymogami art. 21 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). W ostatnich latach, w szczególności od 2022 r., stosunki między Unią a Federacją Rosyjską znacznie się pogorszyły. Wynika to z rażącego lekceważenia prawa międzynarodowego przez Federację Rosyjską, a w szczególności z jej niczym niesprowowanej i nieuzasadnionej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie. Od lipca 2014 r. Unia stopniowo wprowadza środki ograniczające handel z Federacją Rosyjską w odpowiedzi na działania Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy. Unia może, na podstawie wyjątków przewidzianych w Porozumieniu ustanawiającym Światową Organizację Handlu, a w szczególności na mocy art. XXI Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z 1994 r. (wyjątki ze względów bezpieczeństwa), i na podstawie analogicznych wyjątków przewidzianych w umowie o partnerstwie i współpracy z Federacją Rosyjską, nie przyznawać towarom przywożonym z Federacji Rosyjskiej korzyści przyznawanych podobnym produktom importowanym z innych państw (zasada największego uprzywilejowania). W związku z tym nie ma przeszkód do wprowadzenia przez Unię zakazów lub ograniczeń w odniesieniu do importu towarów z Federacji Rosyjskiej, jeżeli – ze względu na utrzymującą się sytuację nadzwyczajną w stosunkach międzynarodowych między Unią a Federacją Rosyjską – Unia uzna wprowadzenie takich środków za niezbędne do ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa Unii.

- (9) Dywersyfikacja importu LNG ma zasadnicze znaczenie dla wzmocnienia i utrzymania bezpieczeństwa energetycznego w Unii. Aby uniknąć ryzyka, że długoterminowe rezerwacje zdolności terminalu LNG posiadane przez przedsiębiorstwa rosyjskie mogłyby być wykorzystywane do utrudniania importu z alternatywnych źródeł poprzez praktyki zawłaszczania zdolności, takie jak praktyki rezerwowania zdolności skraplania lub magazynowania bez faktycznego korzystania z nich lub w celu uniemożliwienia konkurentom korzystania z infrastruktury, organy regulacyjne i organy ochrony konkurencji mają, w stosownych przypadkach, w pełni korzystać z solidnych instrumentów prawnych dostępnych w ramach unijnego i krajowego prawa energetycznego i prawa konkurencji. W przypadku gdy organy celne zidentyfikują ryzyko dla bezpieczeństwa lub ochrony powodowane przez rosyjski gaz, zanim zostanie on wprowadzony na obszar celny Unii, powinny one skorzystać z przepisów dotyczących zarządzania ryzykiem zawartych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 (zwanym dalej „unijnym kodeksem celnym”)⁴, aby uniknąć takiego ryzyka.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny ((Dz.U. L 269 z 10.10.2013, s. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj>))

- (10) Komisja wnikliwie oceniła wpływ, jaki na Unię i jej państwa członkowskie może mieć ewentualny zakaz dotyczący importu gazu ziemnego z Federacji Rosyjskiej.
- W rzeczywistości już od 2022 r. prowadzono prace przygotowawcze i opublikowano szereg szczegółowych analiz konsekwencji całkowitego odejścia od rosyjskiego gazu, przy czym Komisja mogła również skorzystać z wielu konsultacji z zainteresowanymi stronami, ekspertami zewnętrznymi i agencjami oraz z badań nad skutkami stopniowego odchodzenia od rosyjskiego gazu. Z analizy Komisji wynika, że odejście od importu rosyjskiego gazu ziemnego – o ile przebiegać będzie stopniowo w sposób skoordynowany i dobrze przygotowany oraz w duchu solidarności – powinno mieć ograniczony wpływ na ceny energii w Unii oraz że zwiększy bezpieczeństwo dostaw energii w Unii i nie zagrozi mu, ponieważ unijne rynki opuści nierzetelny partner handlowy. Jak zaznaczono w planie działania REPowerEU, dzięki wdrożeniu planu REPowerEU ograniczono już zależność Unii od dostaw z Federacji Rosyjskiej, na przykład poprzez wprowadzenie środków mających na celu zmniejszenie zapotrzebowania na gaz lub przyspieszenie wprowadzania odnawialnych źródeł energii, a także poprzez aktywne wsparcie dywersyfikacji dostaw energii i zwiększenie siły przetargowej Unii poprzez wspólne zakupy gazu. Ocena skutków wykazała również, że koordynacja polityki dywersyfikacji już na wczesnym etapie pozwala unikać szkodliwego wpływu na ceny lub dostawy.

- (11) Niniejsze rozporządzenie jest w pełni zgodne ze strategią Unii na rzecz zmniejszenia jej zależności od importu paliw kopalnych poprzez zintensyfikowanie dekarbonizacji i szybki przyrost czystej energii produkowanej w Unii. Jak wskazano w planie działania REPowerEU, wdrożenie planu REPowerEU przyniosło już znaczną redukcję importu gazu wynoszącą ponad 60 mld m³ gazu rocznie w latach 2022–2024, co umożliwiło Unii zmniejszenie zależności od dostaw z Federacji Rosyjskiej. Dalsze zmniejszenie zależności byłoby możliwe dzięki wprowadzeniu środków mających na celu ograniczenie zapotrzebowania na gaz, zwiększenie efektywności energetycznej lub przyspieszenie transformacji ekologicznej poprzez zdynamizowanie procesu uruchamiania źródeł wytwórczych bazujących na energii wiatrowej i słonecznej, co znacznie zwiększyłyby udział odnawialnych źródeł energii w koszyku energetycznym, a także poprzez aktywne wsparcie dywersyfikacji dostaw energii i zwiększenie siły przetargowej Unii dzięki wspólnym zakupom gazu. Ponadto oczekuje się, że dzięki pełnej realizacji transformacji energetycznej, niedawno przedstawionego Planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii oraz innych środków, w szczególności inwestycji w produkcję niskoemisyjnych alternatyw dla produktów energochłonnych, takich jak nawozy, do 2030 r. będzie można zastąpić nawet 100 mld m³ gazu ziemnego. Te połączone wysiłki zwiększą odporność, konkurencyjność i otwartą strategiczną autonomię Unii, wesprą europejski przemysł, MŚP i obywateli, a także ułatwią stopniowe odchodzenie od importu gazu z Federacji Rosyjskiej.

- (12) Zgodnie z Deklaracją wersalską i komunikatem w sprawie REPowerEU duża liczba importerów gazu zakończyła już dostawy gazu z Federacji Rosyjskiej lub znacznie je ograniczyła. Jak wskazano w ocenie skutków, od pozostałych wolumenów gazu w ramach istniejących umów na dostawy można stopniowo odchodzić bez znaczących skutków gospodarczych lub zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw, ze względu na dostępność wystarczającej liczby alternatywnych dostawców na światowym rynku gazu, dobrze połączony unijny rynek gazu oraz dostępność wystarczającej infrastruktury importowej. Powiązane środki muszą być zgodne z obecnymi ramami energetycznymi Unii.

- (13) W niektórych przypadkach w ładunkach LNG znajduje się gaz zmieszany z produkcji w różnych państwach. Zakaz importu gazu ziemnego z Federacji Rosyjskiej powinien mieć zatem zastosowanie również do produkowanych w Federacji Rosyjskiej ilości gazu w takich ładunkach. W przypadku gdy importerzy mogą jednoznacznie udokumentować odpowiednie udziały LNG wyprodukowanego poza Federacją Rosyjską, powinna istnieć możliwość importu nierosyjskich ilości LNG zawartych w danym ładunku LNG.
- (14) Krótkoterminowe umowy na dostawy dotyczą mniejszych wolumenów niż w przypadku dużych długoterminowych umów na dostawy, które importerzy mają zawarte z przedsiębiorstwami rosyjskimi oraz istniejące krótkoterminowe umowy na dostawy będą w każdym razie bliskie wygaśnięcia przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia. Dlatego też ryzyko dla bezpieczeństwa gospodarczego wynikające z istniejących krótkoterminowych umów na dostawy wydaje się niskie. Należy zatem zwolnić istniejące krótkoterminowe umowy na dostawy z natychmiastowego stosowania zakazu importu w okresie przejściowym do dnia 25 kwietnia 2026 r. w odniesieniu do importu LNG, z uwzględnieniem art. 3ra rozporządzenia Rady (UE) nr 833/2014⁵, oraz do dnia 17 czerwca 2026 r. w odniesieniu do gazu rurociągowego.

⁵ Rozporządzenie Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 229 z 31.7.2014, s. 1; ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/833/oj>).

- (15) Importerzy mający długoterminowe umowy na dostawy będą prawdopodobnie potrzebowali więcej czasu na znalezienie alternatywnych tras i źródeł dostaw niż posiadacze umów krótkoterminowych, dlatego, że długoterminowe umowy na dostawy zazwyczaj dotyczą znacznie większych – niż w przypadku umów krótkoterminowych – wolumenów gazu, których dostawy są rozłożone w czasie. Należy zatem przewidzieć okres przejściowy dotyczący zakazu importu gazu w odniesieniu do istniejących długoterminowych umów na dostawy., tak aby posiadacze długoterminowych umów na dostawy mieli wystarczająco dużo czasu na zdywersyfikowanie dostaw w sposób uporządkowany. Chociaż LNG można pozyskiwać na całym świecie, a odbiorcy LNG zazwyczaj nie napotykają żadnych fizycznych barier w zmianie dostawców na światowym rynku LNG, dywersyfikacja dla odbiorców gazu rurociągowego, zwłaszcza w państwach nieposiadających infrastruktury LNG, może być bardziej złożona. Należy zatem przyznać dłuższy okres przejściowy na dostawy gazu w ramach istniejących długoterminowych umów dotyczących dostaw gazociągami.

- (16) Doszło do szczególnych sytuacji, w których państwo, obecnie wciąż zaopatrywane w rosyjski gaz rurociągowy w ramach istniejących długoterminowych umów na dostawy, szczególnie ucierpiało w związku z ostatnimi zmianami tras dostaw z Federacji Rosyjskiej, tracąc możliwość importu gazu dotychczasową trasą dostaw, podczas gdy alternatywne trasy przesyłu objętego umową na dostawy gazu do tego państwa są ograniczone lub ich brak. Aby zaradzić tej sytuacji, dostawcy z innych państw członkowskich dostarczają obecnie za pośrednictwem nieprzeciążonych punktów połączeń międzysystemowych gaz rurociągowy w ramach krótkoterminowych umów na dostawy zawartych z dostawcami z Federacji Rosyjskiej. Ze względu na tę bardzo szczególną sytuację i aby zapewnić im wystarczająco dużo czasu na znalezienie nowych dostawców, dłuższy okres przejściowy powinien mieć również zastosowanie do tych krótkoterminowych umów na dostawy zawartych z dostawcami z Federacji Rosyjskiej, które służą zaopatrzeniu państw śródlądowych dotkniętych zmianami tras dostaw rosyjskiego gazu.

- (17) Chociaż uzasadnione wydaje się zwolnienie istniejących kontraktów historycznych dotyczących dostaw z natychmiastowego zastosowania zakazu importu rosyjskiego gazu, nie wszystkie umowy zawarte przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia powinny być objęte takim tymczasowym zwolnieniem. Tymczasowe zwolnienie wszystkich istniejących umów na dostawy z zakazu mogłoby oczywiście stać się okazją dla rosyjskich dostawców do użycia okresu między publikacją wniosku Komisji dotyczącego niniejszego rozporządzenia do zwiększenia bieżących dostaw poprzez zawieranie nowych umów dotyczących dostaw lub zwiększenie wolumenów dostarczanego gazu przez zmianę istniejących umów lub wykorzystanie mechanizmów elastyczności w ramach takich umów. Aby zapewnić, by w wyniku zakazu import z Federacji Rosyjskiej zmniejszył się, a nie zwiększył, niniejsze rozporządzenie nie może premiować przedsiębiorstw za zawieranie nowych umów na import rosyjskiego gazu w okresie między publikacją wniosku Komisji dotyczącego niniejszego rozporządzenia a wejściem w życie zakazu poprzez przyznanie im także okresu przejściowego. Szefowie państw lub rządów zobowiązali się do stopniowego odchodzenia od dostaw rosyjskiego gazu już w marcu 2022 r. oraz że Komisja oparła się na tym zobowiązaniu, proponując strategię REPowerEU, plan REPowerEU i plan działania REPowerEU. Najpóźniej od momentu publikacji wniosku dotyczącego niniejszego rozporządzenia umów zawartych po tej dacie nie należało już uznawać za kontrakty historyczne. Szczególne przepisy przejściowe dotyczące istniejących krótko- i długoterminowych umów na dostawy nie powinny zatem obejmować umów zawartych po dniu 17 czerwca 2025 r.

- (18) Aby uniknąć sytuacji, w której wolumeny importowanego gazu przewidziana w istniejących umowach na dostawy zostanie zwiększona, zmiany istniejących umów na dostawy należy do celów niniejszego rozporządzenia traktować jak nowe umowy, a zwiększenie wolumenów importowanego gazu poprzez wykorzystanie zapisów umowy dotyczących elastyczności nie powinno dawać możliwości korzystania z okresu przejściowego. W określonych przypadkach należy wyjątkowo dopuścić dokonywanie niezbędnych zmian w istniejących umowach, pod warunkiem że nie zwiększają one zakontraktowanych ilości objętych umową na dostawy ani nie wydłużają terminów dostaw. Wahania cen wynikające z indeksacji cen przewidzianej już w istniejących umowach na dostawy nie stanowią zmiany istniejących umów na dostawy.
- (19) Jako suwerenny akt Unii będący poza kontrolą importerów gazu i czyniący import gazu ziemnego z Federacji Rosyjskiej niezgodnym z prawem, niniejsze rozporządzenie wprowadza wyraźny zakaz prawny importu rosyjskiego gazu ziemnego, z bezpośrednim skutkiem prawnym i bez żadnej swobody dla państw członkowskich w zakresie jego stosowania.

- (20) W przeciwieństwie do innych towarów gaz ziemny jest towarem jednorodnym, sprzedawanym w dużych wolumenach i często wielokrotnie odsprzedawanym między podmiotami handlowymi na poziomie hurtowym. Biorąc pod uwagę, że ustalenie pochodzenia gazu ziemnego jest niezwykle skomplikowane oraz że rosyjscy dostawcy mogą próbować obchodzić przepisy niniejszego rozporządzenia, na przykład poprzez sprzedaż przez pośredników, przeładunek lub transport przez terytorium innych państw, niniejsze rozporządzenie powinno przewidywać skuteczne ramy zapobiegające obchodzeniu zakazu. Odpowiednie organy powinny zatem mieć możliwość podjęcia niezbędnych działań w celu ustalenia, czy dostawy gazu ziemnego z Federacji Rosyjskiej są prowadzone na obszar celny Unii za pośrednictwem mechanizmów utworzonych w celu obejścia przepisów niniejszego rozporządzenia. Przy ustalaniu, czy gaz ziemny jest dopuszczony do obrotu w Unii, organy celne powinny nie tylko polegać na informacjach zawartych w zgłoszeniu celnym, ale powinny być uprawnione, na podstawie innych dostępnych informacji, do oceny, w przypadkach, które uznają za stosowne, czy towar dostarczony do Unii rzeczywiście ma zostać dopuszczony do obrotu. Niniejsze rozporządzenie powinno również zawierać wymóg ustalenia państwa produkcji i łańcucha dostaw gazu ziemnego importowanego do Unii.

- (21) Importerzy gazu ziemnego powinni być zobowiązani do przekazywania organom wszelkich informacji niezbędnych do ustalenia państwa produkcji gazu ziemnego importowanego do Unii oraz do określenia, czy importowany gaz jest objęty ogólnym zakazem lub jednym z wyjątków od zakazu. Pojęcie „pochodzenia” w prawie celnym Unii nie zawsze pozwala na identyfikację państwa produkcji importowanego gazu, na przykład gdy gaz został przetworzony (np. skroplony lub zregazyfikowany) po opuszczeniu Federacji Rosyjskiej. Niniejsze rozporządzenie powinno zatem obejmować również przypadki, w których państwo „pochodzenia” na mocy prawa celnego Unii różni się od państwa produkcji gazu, oraz przewidywać mechanizm weryfikacji, czy gaz ziemny został wydobyty lub skroplony w Federacji Rosyjskiej. Każdy gaz, który przed importem do Unii został wyeksportowany z Federacji Rosyjskiej albo w drodze bezpośredniego eksportu z Rosji do Unii, albo pośredniego eksportu przez terytorium państw trzecich, powinien, z wyjątkiem przypadku tranzytu, podlegać zakazowi.

- (22) Ze względu na specyfikę gazu rurociągowego i LNG oraz aby umożliwić sprawny proces weryfikacji państwa produkcji oraz warunków ewentualnych tymczasowych zwolnień przed wprowadzeniem gazu na obszar celny Unii, należy wprowadzić procedurę udzielania uprzednich zezwoleń. W przypadku braku zezwolenia należy odmówić importu. Organy udzielające zezwoleń oraz, w stosownych przypadkach, organy celne powinny być z wyprzedzeniem informowane o planowanym imporcie do Unii i powinny być im przekazywane informacje niezbędne do weryfikacji państwa produkcji oraz stwierdzenia, czy spełnione są warunki tymczasowego zwolnienia na podstawie niniejszego rozporządzenia. Organy udzielające zezwoleń, chociaż powinny w celu ułatwienia importu gazu do Unii dążyć do udzielenia zezwoleń w okresie między przekazaniem informacji przez importera a planowanym wprowadzeniem na obszar celny Unii, powinny mieć również możliwość podjęcia decyzji na późniejszym etapie, w szczególności w przypadku wątpliwości co do dostarczonych informacji. Udzielenie uprzedniego zezwolenia powinno pozostawać bez uszczerbku dla istniejących uprawnień organów celnych w zakresie egzekwowania. Import gazu ziemnego z państw produkujących gaz powinien być zwolniony z tego obowiązku, jeżeli Unia importowała znaczne wolumeny gazu z tych państw w przeszłości i jeżeli państwa te wykazały, że nie chcą wspierać rosyjskiego sektora gazu stosując zakaz importu rosyjskiego gazu albo stosując środki ograniczające skierowane przeciwko rosyjskiej infrastrukturze gazowej, rosyjskim przedsiębiorstwom gazowym lub osobom zarządzającym takimi przedsiębiorstwami, albo jeżeli państwa te nie dysponują niezbędną infrastrukturą do importu gazu ziemnego rurociągami lub w postaci LNG. Komisja powinna sporządzić wykaz takich państw oraz odpowiednio go aktualizować.

- (23) Organy udzielające zezwoleń oraz, w stosownych przypadkach, organy celne, powinny mieć możliwość żądania wszystkich informacji niezbędnych do oceny legalności importu. Powinny one również móc polegać na informacjach z innych źródeł. Warunki umowne określające elementy istotne przy ocenie są często złożone, dlatego w przypadku gdy jest to konieczne do zrozumienia kontekstu niektórych klauzul lub odniesień do innych postanowień umownych, organy powinny być uprawnione do żądania od importerów szczegółowych informacji dotyczących umowy, w tym całych umów na dostawy. Niniejsze rozporządzenie powinno skutecznie chronić tajemnice handlowe zainteresowanych przedsiębiorstw.
- (24) Wykonując swoje uprawnienia, organy udzielające zezwoleń i organy celne powinny kłaść szczególny nacisk na ich egzekwowanie w punktach połączeń międzysystemowych, instalacjach LNG lub rurociągach tranzytowych, w przypadku których ryzyko obchodzenia przepisów jest wysokie. W transporcie ropy naftowej zaobserwowano praktyki wykorzystywania tzw. flot cieni do obchodzenia środków ograniczających i praktyki te mogą również stwarzać ryzyko dla importu LNG, podważając tym samym cele niniejszego rozporządzenia. W razie potrzeby organy, ściśle ze sobą współpracując, powinny dostosowywać swoje priorytety w zakresie egzekwowania przepisów, aby przeciwdziałać potencjalnym praktykom obchodzenia przepisów zidentyfikowanym podczas wykonywania niniejszego rozporządzenia. Komisja powinna również stale monitorować przepływy rosyjskiego gazu ziemnego podlegającego tranzytowi przez państwa trzecie.

- (25) Niektóre części rosyjskiej infrastruktury przesyłowej gazu są bezpośrednio połączone z Unią, a niektóre gazociągi tranzytowe łączące Federację Rosyjską z Unią przebiegają przez państwa trzecie bez – obecnie – żadnych punktów wejścia między Federacją Rosyjską a Unią. Należy zatem zakładać, że gaz ziemny importowany do Unii przez granice, za pośrednictwem połączeń wzajemnych lub punktów połączeń międzysystemowych między Federacją Rosyjską a Unią, Białorusią a Unią, jak również gaz ziemny dostarczany przez gazociągi takie jak TurkStream do punktu połączenia międzysystemowego Strandža 2 / Malkoclar pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej. W przypadku stwierdzenia, że gaz ziemny docierający do tych granic, połączeń wzajemnych lub punktów połączeń międzysystemowych jest objęty procedurą tranzytu przez Federację Rosyjską, należy stosować rygorystyczne kontrole. Federacja Rosyjska jest jednym z głównych eksporterów gazu, natomiast nie odgrywała w przeszłości żadnej znaczącej roli jako kraj tranzytu gazu ze względu na szereg czynników, takich jak brak infrastruktury regazyfikacyjnej, organizację handlu gazem w Federacji Rosyjskiej za pośrednictwem gazociągowego monopolu eksportowego, modele biznesowe rosyjskich przedsiębiorstw gazowych, które nie opierają się na organizowaniu tranzytu, oraz położenie geograficzne Federacji Rosyjskiej. W związku z tym oraz biorąc pod uwagę stosowanie zachęty wobec rosyjskich dostawców do obchodzenia zakazu importu, organy celne powinny odmówić importu wolumenów gazu ziemnego rzekomo w tranzycie, chyba że można przedstawić jednoznaczne dowody na to, że gaz był w tranzycie przez Federację Rosyjską i że został wyprodukowany w państwie innym niż Federacja Rosyjska. Te dowody należy przedstawić organom udzielającym zezwoleń z odpowiednim wyprzedzeniem, aby umożliwić identyfikowalność importowanego gazu aż do miejsca produkcji i nie później niż miesiąc przed wprowadzeniem go na obszar celny Unii.

- (26) Punkt połączenia międzysystemowego Strandža 1 łączy Unię z systemem gazociągów, który transportuje nie tylko gaz z Republiki Azerbejdżanu lub Republiki Turcji, ale również znaczne wolumeny gazu z Federacji Rosyjskiej. Należy zatem wymagać jednoznacznych dowodów na potwierdzenie, że państwem produkcji nie jest Federacja Rosyjska, oraz przyznać organom wystarczający czas na weryfikację w celu zapewnienia, aby gaz importowany przez połączenie międzysystemowe Strandža 1 nie pochodził ani nie był eksportowany, bezpośrednio ani pośrednio, z Federacji Rosyjskiej. W przypadku gdyby w przyszłości inne punkty połączeń międzysystemowych miały zostać połączone z systemami gazociągów transportującymi znaczne wolumeny rosyjskiego gazu, zastosowanie powinien mieć ten sam standard kontroli.

- (27) Ponadto znaczne wolumeny gazu ziemnego mogą być również wprowadzane do Unii w ramach procedury tranzytu. Ponieważ do gazu przesyłanego przez terytorium Unii w ramach procedury tranzytu lub magazynowanego na podstawie przepisów o składowaniu celnym nie mają zastosowania rygorystyczne zasady monitorowania importu gazu, takie jak wymóg uprzedniego zezwolenia, należy przewidzieć szczególne zabezpieczenia w formie systemu monitorowania tranzytu, który umożliwi organom celnym monitorowanie przepływów gazu w ramach procedury tranzytu w celu zapewnienia, aby gaz ziemny, który jest przesyłany przez terytorium Unii w ramach procedury tranzytu, nie został ostatecznie wprowadzony do obrotu w Unii. W przypadku gdy podmioty magazynują gaz w ramach procedury magazynowania czasowego lub w ramach procedury tranzytu lub procedury składowania celnego na podstawie unijnego kodeksu celnego, państwa członkowskie powinny wprowadzić odpowiednie mechanizmy monitorowania przestrzegania i egzekwowania prawa w celu zapewnienia, aby korzystanie z magazynowania unijnego przez państwa trzecie nie stwarzało żadnego ryzyka dla krajowego lub regionalnego bezpieczeństwa dostaw ani dla wypełnienia obowiązków w zakresie magazynowania, oraz powinny przekazywać Komisji odpowiednie informacje.

(28) Zgodnie z zasadą lojalnej współpracy organy udzielające zezwoleń, organy celne, organy regulacyjne, właściwe organy, Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) i Komisja powinny ze sobą współpracować w celu wykonania przepisów niniejszego rozporządzenia i wymiany istotnych informacji, w szczególności w odniesieniu do oceny tymczasowych zwolnień umożliwiających import rosyjskiego gazu ziemnego po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia. Organy celne, organy regulacyjne, właściwe organy i ACER powinny dysponować niezbędnymi narzędziami i bazami danych, aby w razie potrzeby zapewnić wymianę istotnych informacji między organami krajowymi i organami w różnych państwach członkowskich. W procesie monitorowania wykonywania niniejszego rozporządzenia należy korzystać z wiedzy fachowej ACER. Aby ułatwić tworzenie wspólnych interoperacyjnych systemów informacyjnych, które są niezbędne, Komisja i państwa członkowskie powinny móc rozważyć wykorzystanie budżetu dostępnego w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1149⁶. Organy celne powinny co miesiąc przekazywać organom regulacyjnym, właściwym organom i Komisji aktualne kluczowe informacje na temat zmian w imporcie rosyjskiego gazu, takie jak ilość gazu importowanego w ramach długoterminowych lub krótkoterminowych umów na dostawy, punkty wejścia lub partnerzy związani stosunkiem umownym. W stosownych przypadkach Komisja powinna zawrzeć te informacje w sprawozdaniu na temat wykonywania niniejszego rozporządzenia. Powinna także ocenić skuteczność wymiany informacji i współpracy między odpowiednimi organami oraz, w stosownych przypadkach, zawrzeć w tym sprawozdaniu zalecenia dotyczące poprawy w zakresie wymiany informacji i współpracy.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1149 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (Dz.U. L 251 z 15.7.2021, s. 94, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1149/oj>).

- (29) Doświadczenia związane ze stopniowym odchodzeniem od dostaw rosyjskiego gazu przechodzących przez terytorium Ukrainy pokazały, że dobre przygotowanie i koordynacja w duchu solidarności mogą zapobiec zakłóceniom rynku lub problemom w zakresie bezpieczeństwa dostaw, które mogą wynikać ze zmiany dostawców gazu.
- Aby skoordynować przygotowania do całkowitego odejścia od rosyjskiego gazu i dać rynkowi wystarczająco dużo czasu na przygotowanie się do związanych z tym zmian, nie ryzykując przy tym zachwiania bezpieczeństwa dostaw gazu lub znaczącego wpływu na ceny energii, państwa członkowskie powinny opracować krajowe plany dywersyfikacji gazu ziemnego i przesłać je Komisji do dnia 1 marca 2026 r. Plany te powinny podlegać przepisom dotyczącym tajemnicy zawodowej i nie powinny być ujawniane bez zgody danego państwa członkowskiego. Należy w nich opisać planowane na szczeblu krajowym lub regionalnym środki, które mają obniżyć popyt, wspierać produkcję energii ze źródeł odnawialnych i umożliwić alternatywne dostawy; należy także opisać ewentualne bariery techniczne, umowne lub regulacyjne, które mogą utrudnić proces dywersyfikacji. Jako że proces dywersyfikacji gazu ziemnego może wymagać koordynacji środków na szczeblu krajowym, regionalnym lub unijnym, Komisja powinna ocenić krajowe plany dywersyfikacji i w razie potrzeby móc wydać zalecenia dotyczące dostosowań.

- (30) Przygotowując krajowe plany dywersyfikacji, Komisja powinna – w sposób skoordynowany i w duchu solidarności – współpracować z państwami członkowskimi, w szczególności w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej, w celu znalezienia alternatywnych dostaw gazu ziemnego. Oprócz poprawy bezpieczeństwa dostaw nowe dostawy mogłyby również zrekompensować utracone dochody poprzez wykorzystanie istniejącej infrastruktury, którą wcześniej wykorzystywano do transportu rosyjskiego gazu.

- (31) W Deklaracji wersalskiej szefowie państw lub rządów zobowiązali się nie tylko do stopniowego odchodzenia od dostaw gazu ziemnego z Federacji Rosyjskiej, ale także od dostaw innych źródeł energii, w szczególności ropy naftowej. Federacja Rosyjska stosuje podobne praktyki jak w dziedzinie gazu, a w przeszłości Rosja wykorzystywała już gaz jako środek przymusu i manipulacji, podobnie jak w przypadku handlu ropą naftową z Unią, o czym świadczą na przykład wcześniejsze przerwy w dostawach ropy naftowej. Istniejące stosunki z Federacją Rosyjską w zakresie dostaw ropy naftowej stwarzają zależności i zagrożenia dla bezpieczeństwa w Unii. Aby zapobiec wykorzystywaniu przez Federację Rosyjską wywozu ropy naftowej do Unii jako narzędzia przymusu, konieczne jest zatem przygotowanie terminowego odejścia również od importu ropy naftowej z Federacji Rosyjskiej. Choć obowiązują już środki ograniczające, które służą stopniowemu odchodzeniu od importu ropy naftowej z Federacji Rosyjskiej, a import ropy naftowej znacznie się zmniejszył, dalsze stopniowe odchodzenie od rosyjskiej ropy naftowej może wymagać szczególnych działań przygotowawczych i koordynacji z sąsiadami.

- (32) Państwa członkowskie powinny zatem również przygotować krajowe plany dywersyfikacji w odniesieniu do ropy naftowej i produktów ropopochodnych, a plany te powinny obejmować środki wprowadzone i planowane na szczeblu krajowym w celu zapewnienia przejrzystości i identyfikowalności importu ropy naftowej z Federacji Rosyjskiej. Komisja powinna przedstawić zalecenia dotyczące tych planów. Plany te powinny podlegać przepisom dotyczącym tajemnicy zawodowej i nie powinny być ujawniane bez zgody danego państwa członkowskiego. Komisja powinna nadal zajmować się problemem obchodzenia – z wykorzystaniem tzw. flot cieni – unijnych środków ograniczających dotyczących ropy naftowej, w szczególności poprzez realizację działań określonych w planie REPowerEU.

- (33) Doświadczenia z kryzysu gazowego, który miał miejsce w latach 2022 i 2023, pokazały, że kompleksowe informacje na temat sytuacji w zakresie dostaw i ewentualnych zależności od dostaw są podstawą monitorowania dostaw gazu w Unii. W związku z tym importerzy rosyjskiego gazu, którzy korzystają z okresów przejściowych określonych w niniejszym rozporządzeniu, powinni przedłożyć Komisji wszelkie informacje niezbędne do oceny ewentualnego ryzyka dla handlu gazem. Informacje te powinny obejmować główne parametry lub nawet całe części tekstu odpowiednich umów na dostawy gazu, z wyłączeniem informacji o cenach, w przypadku gdy jest to konieczne do zrozumienia kontekstu niektórych klauzul lub odniesień do innych postanowień umownych. Monitorując dostawy gazu w Unii, Komisja powinna również uwzględniać informacje na temat importu przekazywane przez organy celne oraz informacje zawarte w krajowych planach dywersyfikacji. Komisja powinna regularnie informować Grupę Koordynacyjną ds. Gazu, ustanowioną rozporządzeniem (UE) 2017/1938, o przebiegu procesu stopniowego odchodzenia od dostaw rosyjskiego gazu na szczeblu Unii i przedkładać roczne sprawozdanie na ten temat, w którym to sprawozdaniu może przedstawić konkretne zalecenia i działania Unii mające przyspieszyć ten proces.

- (34) Państwa członkowskie i Unia powinny ściśle współpracować przy wykonywaniu niniejszego rozporządzenia, w tym w odniesieniu do ewentualnych procedur rozstrzygnięcia sporów. W stosownych przypadkach w rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1219/2012⁷ i (UE) nr 912/2014⁸ określono dalsze szczegóły dotyczące współpracy i podziału odpowiedzialności finansowej między państwami członkowskimi a Unią w odniesieniu do ewentualnych – związanych z niniejszym rozporządzeniem – spraw dotyczących rozstrzygnięcia sporów między inwestorem a państwem.
- (35) W świetle niedawnej praktyki Federacji Rosyjskiej polegającej na jednostronnej zmianie i utrudnianiu uzgodnionych procedur sądowych i arbitrażowych ani osoby, których to dotyczy, ani Unia i państwa członkowskie nie mogą zostać pociągnięte do odpowiedzialności za jakiegokolwiek orzeczenia, orzeczenia arbitrażowe lub inne orzeczenia sądowe przyjęte w ramach nielegalnych procedur, w odniesieniu do których w danej jurysdykcji nie są dostępne żadne środki odwoławcze.

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1219/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. ustanawiające przepisy przejściowe w zakresie dwustronnych umów inwestycyjnych między państwami członkowskimi a państwami trzecimi (Dz.U. L 351 z 20.12.2012, s. 40, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1219/oj>).

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 912/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. ustanawiające ramy zarządzania odpowiedzialnością finansową związaną z trybunałami do spraw rozstrzygnięcia sporów między inwestorem a państwem, utworzonymi na mocy umów międzynarodowych, których stroną jest Unia Europejska (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 121, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/912/oj>).

- (36) Unia stworzyła solidne ramy prawne, aby zapewnić stałe bezpieczeństwo dostaw gazu oraz radzić sobie w sposób skoordynowany z ewentualnymi kryzysami dostaw, m.in. poprzez nałożenie na państwa członkowskie obowiązku skutecznej i operacyjnej solidarności z sąsiadami, którzy potrzebują gazu. Komisja powinna stale monitorować zmieniające się ryzyko rynkowe dla dostaw gazu, które wynika z handlu gazem z Federacją Rosyjską, na szczeblu Unii, regionów i państw członkowskich. Na wypadek nagłych i istotnych wydarzeń, które poważnie zagrażają bezpieczeństwu dostaw energii w co najmniej jednym państwie członkowskim, oraz po tym, jak ogłoszony zostanie stan nadzwyczajny zgodnie z art. 11 lub 12 rozporządzenia (UE) 2017/1938, należy upoważnić Komisję, by wprowadziła niezbędne środki nadzwyczajne poprzez przyjęcie decyzji w sprawie zakazów dotyczących importu gazu ziemnego lub LNG określonych w niniejszym rozporządzeniu w jednym z państw członkowskich lub większej ich liczbie. W takiej sytuacji Komisja powinna również mieć możliwość zawieszenia wymogu uprzedniego udzielenia zezwolenia – przed wprowadzeniem importu gazu na obszar celny Unii –aby ułatwić dodatkowy import w krótkim terminie. Każde takie zawieszenie przez Komisję powinno być ograniczone w czasie oraz nie powinno obejmować jednorazowo okresu dłuższego niż 4 tygodnie i powinno być odnawiane wyłącznie, jeżeli warunki stanu nadzwyczajnego na podstawie art. 11 rozporządzenia (UE) 2017/1938 nadal mają zastosowanie. Decyzja wykonawcza Komisji powinna przewidywać niezbędne dodatkowe warunki, tak aby każde takie zawieszenie stosowania zakazu służyło wyłącznie przeciwdziałaniu zagrożeniu i pozwalało jedynie na kontrakty krótkoterminowe. Komisja powinna poinformować Grupę Koordynacyjną ds. Gazu i przedłożyć Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie uzasadniające zawieszenie i jego ewentualne przedłużenie, a także powinna ściśle monitorować stosowanie takiego tymczasowego zawieszenia.

- (37) Aby uniknąć sytuacji, w której podmioty przenoszą działalność do państw, w których obowiązują najniższe kary („forum shopping”), i aby zapewnić spójne stosowanie niniejszego rozporządzenia, państwa członkowskie powinny ustanowić zharmonizowane przepisy dotyczące kar za naruszenia niniejszego rozporządzenia. Ponieważ jednak naruszenia niniejszego rozporządzenia mogą również naruszać inne przepisy Unii ściśle związane z zakazami i obowiązkami określonymi w niniejszym rozporządzeniu, takie jak przepisy prawa celnego, środki ograniczające lub rozporządzenie (UE) 2017/1938, nakładanie kar nie powinno prowadzić do naruszenia zasady *ne bis in idem*, zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej i odpowiednim orzecnictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla nakładania sankcji karnych na mocy prawa krajowego.
- (38) Środki wprowadzone niniejszym rozporządzeniem w pełni odzwierciedlają zasadę solidarności energetycznej. Stopień zależności od importu rosyjskiego gazu poszczególnych państw członkowskich jest w istocie różny; wiele z nich zaczęło już stopniowo odchodzić od rosyjskiego gazu. Niniejsze rozporządzenie zapewni ogólnounijne zharmonizowane podejście do stopniowego odchodzenia od rosyjskiego gazu, przy jednoczesnym zachowaniu solidarności między państwami członkowskimi.

- (39) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający i skoordynowany przez państwa członkowskie bez ryzyka fragmentacji rynku, natomiast możliwe jest ich lepsze i skuteczniejsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

- (40) W związku z tym, że niezwłoczne uniezależnienie gospodarki Unii od importu gazu z Federacji Rosyjskiej ma dla Unii kluczowe znaczenie, niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Uczestnicy rynku mieli dużo czasu na dostosowanie swojego portfela dostaw po Deklaracji wersalskiej z marca 2022 r. i przyjęciu wniosku dotyczącego niniejszego rozporządzenia w dniu 17 czerwca 2025 r. Niemniej jednak właściwe wydaje się ustanowienie okresu przejściowego, aby dostawcom gazu, którzy nie dostosowali jeszcze swoich strategii dostaw, umożliwić dokonanie niezbędnych ustaleń w celu zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem. Zakaz importu gazu z Federacji Rosyjskiej powinien zatem mieć zastosowanie dopiero od dnia ... [6 tygodni od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia]. Aby importerom posiadającym istniejące umowy na dostawy i importerom zawierającym nowe umowy umożliwić uzyskanie niezbędnego uprzedniego zezwolenia w odpowiednim czasie i bez zakłóceń w odniesieniu do planowanego importu gazu, różne procedury udzielania zezwolenia przewidziane w niniejszym rozporządzeniu powinny mieć zastosowanie przed rozpoczęciem stosowania zakazu importu gazu z Federacji Rosyjskiej,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Rozdział I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia ramy eliminowania utrzymującego się narażenia Unii na znaczące ryzyko dla handlu i bezpieczeństwa dostaw wynikające z handlu gazem ziemnym z Federacją Rosyjską oraz przygotowania do skutecznego i terminowego odchodzenia od importu ropy naftowej z Federacji Rosyjskiej poprzez ustanowienie:

- a) stopniowego zakazu importu gazu ziemnego z Federacji Rosyjskiej;
- b) przepisów służących wdrażaniu i monitorowaniu tego zakazu, a także stopniowemu odchodzeniu od importu ropy naftowej z Federacji Rosyjskiej; oraz
- c) przepisów mających na celu lepszą ocenę bezpieczeństwa dostaw energii w Unii.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „gaz ziemny” oznacza gaz objęty kodami Nomenklatury scalonej (CN) 2711 11 00 i 2711 21 00;
- 2) „LNG” oznacza skroplony gaz ziemny objęty kodem CN 2711 11 00;
- 3) „gaz ziemny w stanie gazowym” oznacza gaz ziemny objęty kodem CN 2711 21 00;
- 4) „mieszaniny” oznaczają mieszaniny różnych objętości LNG z różnych krajów pochodzenia;
- 5) „długoterminowa umowa na dostawy” oznacza umowę na dostawy gazu ziemnego, z wyłączeniem instrumentu pochodnego dotyczącego gazu ziemnego, której okres obowiązywania przekracza jeden rok;
- 6) „krótkoterminowa umowa na dostawy” oznacza umowę na dostawy gazu ziemnego, z wyłączeniem instrumentu pochodnego gazu ziemnego, której okres obowiązywania nie przekracza jednego roku;
- 7) „państwo śródlądowe” oznacza państwo, które jest całkowicie otoczone lądem i nie ma bezpośredniego dostępu do morza;

- 8) „import” oznacza objęcie towarów procedurą dopuszczenia do obrotu, w rozumieniu art. 201 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013⁹ (zwanego dalej „unijnym kodeksem celnym”);
- 9) „importer” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która jest zgłaszającym zdefiniowanym w art. 5 pkt 15 unijnego kodeksu celnego w odpowiednim zgłoszeniu celnym, lub osobę fizyczną lub prawną, w tym jednostki powiązane, która wprowadza towary na obszar celny Unii lub w inny sposób wprowadza towary na rynek Unii;
- 10) „jednostki powiązane” oznaczają jednostki powiązane zdefiniowane w art. 2 pkt 12 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE¹⁰;
- 11) „organ celny” oznacza organ celny zdefiniowany w art. 5 pkt 1 unijnego kodeksu celnego;
- 12) „organ udzielający zezwoleń” oznacza organ, który jest właściwy do rozpatrywania wniosków o zezwolenie złożonych na podstawie art. 5;

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celnny Dz.U. L 269 z 10.10.2013, s. 1; ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj>.

¹⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/34/oj>).

- 13) „właściwy organ” oznacza właściwy organ zdefiniowany w art. 2 pkt 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938¹¹;
- 14) „organ regulacyjny” oznacza organ regulacyjny wyznaczony na podstawie art. 76 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1788¹²;
- 15) „kontrola” oznacza kontrolę zdefiniowaną w art. 2 pkt 55 dyrektywy (UE) 2024/1788;
- 16) „punkt połączenia międzysystemowego” oznacza punkt połączenia międzysystemowego zdefiniowany w art. 2 pkt 63 dyrektywy (UE) 2024/1788;
- 17) „połączenie wzajemne” oznacza połączenie wzajemne zdefiniowane w art. 2 pkt 39 dyrektywy (UE) 2024/1788;
- 18) „punkt wejścia” oznacza punkt wejścia zdefiniowany w art. 2 pkt 61 dyrektywy (UE) 2024/1788;
- 19) „punkt wyjścia” oznacza punkt wyjścia zgodnie z definicją określoną w art. 2 pkt 62 dyrektywy (UE) 2024/1788;

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. dotyczące środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (UE) nr 994/2010 (Dz.U. L 280 z 28.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj>).

¹² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1788 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazu odnawialnego, gazu ziemnego i wodoru, zmieniająca dyrektywę (UE) 2023/1791 i uchylająca dyrektywę 2009/73/WE (Dz.U. L, 2024/1788, 15.7.2024; ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>)

- 20) „miejsce dostawy” oznacza fizyczną lub wirtualną lokalizację określoną w umowie na dostawę gazu, w której gaz ziemny ma być dostarczany przez sprzedawcę i otrzymywany przez nabywcę;
- 21) „ilości objęte umową” oznaczają ilości gazu ziemnego, które nabywca jest zobowiązany nabyć, a sprzedawca – dostarczyć, jak określono w pierwotnej umowie na dostawę, ale z wyłączeniem ilości wynikających z postanowień umownych przewidujących zmiany ilościowe w ilościach bazowych, takich jak ilości zaokrąglone, ilości ułamkowe, ilości skorygowane w górę lub inne zmiany objętości zgodnie z warunkami umowy, z wyjątkiem opłaconych ilości objętych formułą „make-up”, które zostały opłacone przed dniem 17 czerwca 2025 r.;
- 22) „ilości zaokrąglone” oznaczają ilości gazu ziemnego dodane do rocznej objętej umową ilości w danym roku w celu zaokrąglenia ostatniego ładunku do pełnego ładunku;
- 23) „ilości ułamkowe” oznaczają ilości gazu ziemnego przeniesione na kolejne lata objęte umową, jeżeli ilość dostarczona w ciągu danego roku jest większa albo mniejsza niż dostosowana roczna ilość objęta umową po dostosowaniach; ilości te mogą mieć wartość albo dodatnią, albo ujemną;
- 24) „ilości skorygowane w górę” oznaczają ilości gazu ziemnego, które mają być – według uznania jednej ze stron umowy – dodane opcjonalnie do rocznej objętej umową ilości na podstawie umów na dostawę;

- 25) „opłacone ilości objęte formułą »make-up«” oznaczają ilości gazu ziemnego, które nabywca jest uprawniony lub zobowiązany przyjąć i opłacić w kolejnych okresach, zgodnie z minimalnymi wymogami „bierz lub płać” oraz w celu zrekompensowania wszelkich niedoborów ilości objętych umową, ale nieodebranych w poprzednich okresach, jak przewidziano w długoterminowej umowie na dostawy;
- 26) „harmonogram dostaw” oznacza uzgodniony między stronami umowy na dostawy gazu harmonogram lub plan określający ilości gazu ziemnego, które mają być dostarczone przez sprzedawcę i otrzymane przez nabywcę w określonych przedziałach czasowych, w tym czas, miejsce i warunki dostaw, określone w umowie na dostawy lub we wszelkich powiązanych procedurach operacyjnych;
- 27) „nominacja” oznacza nominację zdefiniowaną w art. 2 pkt 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1789¹³;
- 28) „ropa naftowa” oznacza surową ropę naftową, kondensaty gazu ziemnego, półprodukty rafineryjne, dodatki i utleniacze oraz inne węglowodory i produkty naftowe objęte kodami CN 2709 i 2710;

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1789 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie rynków wewnętrznych gazu odnawialnego, gazu ziemnego i wodoru, zmiany rozporządzeń (UE) nr 1227/2011, (UE) 2017/1938, (UE) 2019/942 i (UE) 2022/869 oraz decyzji (UE) 2017/684, a także uchylecia rozporządzenia (WE) nr 715/2009 (Dz.U. L, 2024/1789, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

- 29) „państwo produkcji” oznacza państwo, w którym gaz ziemny jest wydobywany, niezależnie od tego, czy ten gaz ziemny został następnie skroplony czy zregazyfikowany w innym państwie; w przypadku gdy gaz ziemny wydobyty w państwach innych niż Federacja Rosyjska jest skraplany lub regazyfikowany w Federacji Rosyjskiej, za państwo produkcji uznaje się Federację Rosyjską.

Rozdział II

Stopniowy zakaz importu gazu ziemnego z Federacji Rosyjskiej

Artykuł 3

Zakaz importu gazu ziemnego z Federacji Rosyjskiej

1. Zakazuje się importu rurociągami gazu ziemnego w stanie gazowym (zwanego dalej „gazem rurociągowym”), który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, chyba że zastosowanie ma jedno ze zwolnień tymczasowych przewidzianych w art. 4.
2. Zakazuje się importu LNG, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej lub który jest uzyskiwany z gazu ziemnego w stanie gazowym wydobywanego w Federacji Rosyjskiej, chyba że zastosowanie ma jedno ze zwolnień tymczasowych przewidzianych w art. 4. Zakaz ten ma również zastosowanie do zawartego w mieszaninach LNG, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej lub który jest uzyskiwany z gazu ziemnego w stanie gazowym wydobywanego w Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 4

Zwolnienia tymczasowe w przypadku istniejących umów na dostawy

1. Zakaz określony w art. 3 ust. 1 stosuje się od dnia 17 czerwca 2026 r., a zakaz określony w art. 3 ust. 2 stosuje się od dnia 25 kwietnia 2026 r., w przypadku gdy można organom udzielającym zezwoleń wykazać, że odnośny import odbywa się na podstawie krótkoterminowej umowy na dostawy, która została zawarta przed dniem 17 czerwca 2025 r. i nie była później zmieniana, chyba że zmiana ta jest objęta ust. 5 niniejszego artykułu.
2. Zakaz określony w art. 3 ust. 1 niniejszego rozporządzenia stosuje się od dnia 30 września 2027 r., w przypadku gdy można organom udzielającym zezwoleń wykazać, że odnośny import odbywa się na podstawie długoterminowej umowy na dostawy, która została zawarta przed dniem 17 czerwca 2025 r. i nie była później zmieniana, chyba że zmiana ta jest objęta ust. 5 niniejszego artykułu.

W przypadku gdy Komisja zidentyfikuje ryzyko polegające na tym, że państwo członkowskie może nie osiągnąć celu na 2027 r. w zakresie napelnienia podziemnych magazynów na podstawie art. 6a rozporządzenia (UE) 2017/1938, biorąc pod uwagę okoliczności związane z ryzykiem nieosiągnięcia celu, potwierdza ona to ryzyko w drodze decyzji wykonawczej nie później niż do dnia 15 września 2027 r.

W przypadku, gdy Komisja przyjmie decyzję wykonawczą na podstawie akapitu drugiego niniejszego ustępu zakaz na podstawie art. 3 ust. 1 niniejszego rozporządzenia ma zastosowanie w tym państwie członkowskim dopiero od dnia 1 listopada 2027 r., jeżeli można wykazać organom udzielającym zezwoleń, że odnośny import odbywa się na podstawie długoterminowej umowy na dostawy, o której mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu. Komisja niezwłocznie informuje o swojej decyzji wykonawczej Parlament Europejski, Radę i Grupę Koordynacyjną ds. Gazu ustanowioną na podstawie art. 4 rozporządzenia (UE) 2017/1938.

3. Zakaz na podstawie art. 3 ust. 2 stosuje się od dnia 1 stycznia 2027 r., w przypadku gdy można organom udzielającym zezwoleń wykazać, że odnośny import gazu ziemnego odbywa się na podstawie długoterminowej umowy na dostawy, która została zawarta przed dniem 17 czerwca 2025 r. i nie była później zmieniana, chyba że zmiana ta jest objęta ust. 5 niniejszego artykułu.
4. Zakaz na podstawie art. 3 stosuje się od dnia 30 września 2027 r. lub – w przypadku gdy Komisja przyjęła decyzję wykonawczą zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu – od dnia 1 listopada 2027 r., w przypadku gdy można organom udzielającym zezwoleń wykazać:
 - a) że odnośny import odbywa się na podstawie krótkoterminowej umowy na dostawy do państwa śródlądowego niezbędnej do realizacji długoterminowej umowy na dostawy na podstawie lit. b); oraz

- b) że istnieje długoterminowa umowa na dostawy gazu rurociągowego do państwa śródlądowego:
 - (i) która została zawarta przed dniem 17 czerwca 2025 r. i nie była później zmieniana, chyba że zmiana ta jest objęta ust. 5 niniejszego artykułu,
 - (ii) która dotyczy dostaw gazu pochodzącego lub eksportowanego, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, oraz
 - (iii) w przypadku której dostawa do pierwotnego miejsca dostawy na granicy między Unią a państwem trzecim nie może być już realizowana.

5. Zwolnienia tymczasowe przewidziane w ust. 1, 2, 3 i 4 mają również zastosowanie do istniejących umów na dostawy w przypadku następujących zmian:

- a) obniżenie ilości objętych umową;
- b) obniżenie cen i opłat;
- c) zmiany klauzul poufności;
- d) zmiany procedur operacyjnych, takich jak procedury komunikacji;
- e) zmiany adresów stron umowy;
- f) przeniesienia zobowiązań umownych między jednostkami powiązаныmi;

- g) zmiany wymagane na podstawie procedur sądowych lub arbitrażowych; lub
 - h) w przypadku państw śródlądowych – zmiany między krajowymi miejscami dostawy.
6. Ilości zaimportowane zgodnie z ust. 1, 2, 3 i 4 nie przekraczają ilości objętych umową.

Rozdział III

Upřednie zezwolenie na import oraz przekazywanie i wymiana istotnych informacji

Artykuł 5

Upřednie zezwolenia na import i przekazywanie istotnych informacji

1. W przypadku gdy złożony zostaje wniosek o zwolnienie tymczasowe na podstawie art. 4, import taki wymaga upředniego zezwolenia. Organom udzielającym zezwoleń przekazuje się wszelkie informacje niezbędne do oceny, czy spełnione są warunki określone w art. 4.
2. Informacje, o których mowa w ust. 1, obejmują co najmniej następujące elementy:
 - a) datę zawarcia umowy na dostawy gazu;
 - b) czas trwania umowy na dostawy gazu;

- c) ilości objęte umową, w tym wszystkie prawa do elastyczności w górę lub w dół;
- d) tożsamość stron umowy na dostawy gazu, w tym – w przypadku stron zarejestrowanych w Unii – numer rejestracyjny i identyfikacyjny przedsiębiorcy (EORI);
- e) w przypadku importu LNG – miejsce skraplania i port pierwszego załadunku;
- f) w przypadku mieszanin, dokumentację potwierdzającą ilości gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej oraz ilości gazu ziemnego z innych państw pochodzenia zawarte w mieszaninie a także informacje na temat procesu mieszania;
- g) miejsca dostawy, w tym możliwe elastyczności dotyczące miejsc dostawy; oraz
- h) wszelkie zmiany umowy na dostawy gazu, ze wskazaniem treści i daty zmiany, z wyjątkiem zmian, które odnoszą się wyłącznie do ceny gazu.

W przypadku gdy składany jest wniosek o zwolnienie tymczasowe na podstawie art. 4, a cena gazu ziemnego została zmieniona w dniu 17 czerwca 2025 r. lub później, informacje, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu zawierają informacje na temat zmiany ceny.

Informacje, o których mowa w ust. 1, przekazuje się organowi udzielającemu zezwoleń nie później niż na miesiąc przed wprowadzeniem gazu ziemnego na obszar celny Unii. Ten sam termin stosuje się do mieszanin zawierających gaz ziemny, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej.

3. Import gazu ziemnego, w przypadku gdy państwem produkcji nie jest Federacja Rosyjska, wymaga uprzedniego zezwolenia, z wyjątkiem przypadków, gdy import ten jest objęty ust. 4. Organom udzielającym zezwoleń w państwie członkowskim, w którym gaz ziemny ma zostać dopuszczony do obrotu, przedstawia się wszelkie informacje niezbędne do ustalenia państwa produkcji tego gazu ziemnego nie później niż 5 dni roboczych przed jego wprowadzeniem na obszar celny Unii.
4. Zwolnienie z wymogu uzyskania uprzedniego zezwolenia określone w ust. 3 ma zastosowanie, w przypadku gdy gaz ziemny jest importowany z państwa, które produkuje gaz ziemny i w 2024 r. wyeksportowało do Unii więcej niż 5 mld m³ gazu ziemnego, oraz
 - a) zakazało importu gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej lub stosuje inne środki ograniczające dotyczące takiego gazu, lub
 - b) nie posiada infrastruktury gazowej umożliwiającej import LNG lub gazu rurociągowego.

Nie później niż 5 dni roboczych po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia Komisja, w drodze decyzji wykonawczej, sporządza wykaz państw, które spełniają kryteria określone w akapicie pierwszym.

Komisja monitoruje, czy warunki określone w akapicie pierwszym niniejszego ustępu są nadal spełniane, oraz odpowiednio i bez zbędnej zwłoki aktualizuje wykaz na podstawie informacji przekazanych przez organy udzielające zezwoleń lub w stosownych przypadkach, przez organy celne oraz przez organy Unii na podstawie art. 7 ust. 2.

Komisja może, w drodze decyzji wykonawczej, cofnąć zwolnienie z obowiązku uzyskania uprzedniego zezwolenia określone w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, jeżeli organy udzielające zezwoleń lub w stosownych przypadkach, organy celne stwierdzą co najmniej jeden przypadek obejścia zakazów określonych w art. 3 przez eksporterów z państwa, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu lub jeżeli Komisja ma powody przypuszczać, że organy z państw eksportujących nie interweniują odpowiednio wobec praktyk obchodzenia przepisów.

5. Organy udzielające zezwoleń lub w stosownych przypadkach, organy celne, lub inne organy zaangażowane w monitorowanie, o którym mowa w art. 6 i 7, mogą -jeżeli uznają informacje przekazane w ramach procedury uprzedniego zezwolenia za niewystarczające - zająć bardziej szczegółowych informacji, do oceny, czy zezwolenie ma być udzielone. Mogą one również opierać się na informacjach z innych źródeł. Organy udzielające zezwoleń mogą w szczególności żądać przedłożenia pełnego tekstu niektórych postanowień umowy na dostawy gazu lub całego tekstu umowy na dostawy gazu, z wyłączeniem informacji o cenach, w szczególności gdy niektóre postanowienia umowne są ze sobą powiązane lub gdy pełna znajomość brzmienia postanowień umownych ma kluczowe znaczenie dla tej oceny.

W przypadku gdy przedstawione informacje nie są rozstrzygające, organy celne odmawiają dopuszczenia odnośnych towarów do obrotu.

Komisja, w ścisłej współpracy z organami udzielającymi zezwoleń oraz, w stosownych przypadkach, z organami celnymi publikuje wytyczne dotyczące dalszych szczegółów procedury udzielania uprzedniego zezwolenia oraz odpowiednich rodzajów dokumentów i dowodów, które należy przedłożyć.

6. Organy wydające zezwolenia oraz organy celne weryfikują dowody przedłożone w celu ustalenia państwa produkcji, i w stosownych przypadkach wnioskuje o dalsze informacje, które mogą obejmować m.in. dokumentację dostaw wyższego szczebla, taką jak publicznie dostępne satelitarne śledzenie ładunków LNG lub informacje ze śledzenia pochodzące od Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Morskiego.
7. Gaz ziemny, który ma być importowany do Unii przez granice lub przez połączenia wzajemne lub punkty połączeń międzysystemowych między Unią a Federacją Rosyjską lub Białorusią lub przez rurociągi łączące Federację Rosyjską z Unią i przebiegające przez państwa trzecie bez punktów wejścia między Federacją Rosyjską a Unią, uznaje się za eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej.
8. Gaz ziemny, który ma być importowany do Unii przez połączenie międzysystemowe Strandža 1, uznaje się za eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, chyba że nie później niż 7 dni roboczych przed wprowadzeniem go na obszar celny Unii organom udzielającym zezwoleń będzie można przedstawić jednoznaczne dowody potwierdzające, że państwem produkcji gazu ziemnego nie jest Federacja Rosyjska.
9. Gdy zmiany dotyczące infrastruktury gazowej lub struktury handlu prowadzą do sytuacji, w której inne punkty połączeń międzysystemowych niż Strandža 1 łączą Unię z systemami rurociągów transportującymi znaczne wolumeny gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, ust. 8 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do gazu ziemnego importowanego przez te punkty połączeń międzysystemowych. Komisja określa odnośne punkty połączeń międzysystemowych w drodze decyzji wykonawczej Komisji.

10. W przypadku gdy gaz ziemny jest transportowany przez terytorium Unii z państwa trzeciego do państwa trzeciego w ramach procedury tranzytu zgodnie z unijnym kodeksem celnym, w tym w celu magazynowania na podstawie przepisów o składowaniu celnym, organy udzielające zezwoleń i, w stosownych przypadkach, są informowane nie później niż 5 dni roboczych przed planowanym tranzytem o:
- a) państwie produkcji gazu ziemnego, który ma być transportowany w ramach procedury tranzytowej, chyba że takie informacje nie są dostępne;
 - b) planowanych lub faktycznych harmonogramach nominacji określających wolumen, terminy oraz punkty wejścia i wyjścia gazu w tranzycie, w stosownych przypadkach ze szczegółowością na poziomie dnia;
 - c) wolumenach i miejscach dostaw określonych w umowach na dostawy gazu; oraz
 - d) umowie między sprzedawcą lub nabywcą lub jakimkolwiek podmiotem pośredniczącym a odpowiednimi operatorami systemów przesyłowych w Unii, w stosownych przypadkach.

Organy udzielające zezwoleń niezwłocznie weryfikują spójność danych i, w stosownych przypadkach, udostępniają otrzymane informacje organom celnym.

11. W przypadku gdy podmioty magazynują gaz ziemny, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej na terytorium Unii w ramach czasowego magazynowania lub ramach procedury tranzytu lub procedury składowania celnego na podstawie unijnego kodeksu celnego, państwa członkowskie wprowadzają odpowiednie mechanizmy monitorowania i egzekwowania w celu zapewnienia, aby korzystanie z magazynowania w Unii przez państwa trzecie nie stwarzało żadnego ryzyka dla krajowego lub regionalnego bezpieczeństwa dostaw ani dla wypełnienia obowiązków w zakresie magazynowania przewidzianych w art. 6a–6d rozporządzenia (UE) 2017/1938, oraz przekazują Komisji odpowiednie informacje.

Artykuł 6

Skuteczne monitorowanie i sprawozdawczość

1. Organy celne oraz, w stosownych przypadkach, właściwe organy i organy regulacyjne, Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF), Prokuratura Europejska (EPPO) oraz Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) zapewniają skuteczne monitorowanie przepisów rozdziału II i, w razie potrzeby, wykorzystują w pełni swoje uprawnienia wykonawcze, oraz ściśle współpracują z innymi odpowiednimi organami krajowymi, organami z innych państw członkowskich, organami unijnymi i Komisją.

2. Wykonując swoje uprawnienia, organy udzielające zezwoleń i organy celne kładą szczególny nacisk na ich egzekwowanie w punktach połączeń międzysystemowych, instalacjach LNG lub gazociągach tranzytowych, w przypadku których ryzyko obchodzenia przepisów jest wysokie, na przykład w przypadku importu z państw trzecich, które prowadzą również handel gazem ziemnym, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, lub eksportują gaz ziemny z zakładów produkcyjnych, które są częściowo własnością przedsiębiorstw z Federacji Rosyjskiej. Korzystając z mechanizmu współpracy między organami na podstawie art. 7, organy dostosowują swoje priorytety w zakresie egzekwowania przepisów, jeżeli jest to konieczne, aby przeciwdziałać potencjalnym praktykom obchodzenia przepisów zidentyfikowanym podczas wykonywania niniejszego rozporządzenia. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, monitoruje całkowity wolumen gazu ziemnego importowanego przez terytorium państw trzecich w celu oceny potencjalnego ryzyka obchodzenia art. 3 i 4.

Artykuł 7

Współpraca i wymiana informacji

1. Organem udzielającym zezwoleń jest organ celny, chyba że państwo członkowskie wyznaczy w tym celu inny organ. W przypadku gdy państwo członkowskie wyznacza jako organ udzielający zezwoleń organ inny niż organ celny, to państwo członkowskie informuje o tym Komisję.

2. Organy udzielające zezwoleń współpracują i wymieniają otrzymane informacje na temat importu gazu ziemnego z organami regulacyjnymi, właściwymi organami oraz, w stosownych przypadkach, organami celnymi, a także z OLAF-em, EPPO, ACER i Komisją zgodnie z ich odpowiednimi zadaniami, obowiązkami i kompetencjami oraz w zakresie możliwym do zapewnienia skutecznej oceny zgodności z art. 3 i 4. W szczególności dzielą się one informacjami dotyczącymi potencjalnych praktyk obchodzenia przepisów zidentyfikowanych podczas wykonywania niniejszego rozporządzenia.
3. Organy udzielające zezwoleń oraz, w stosownych przypadkach, organy celne przekazują Komisji odpowiednie informacje umożliwiające jej monitorowanie, czy szczególne warunki opisane w art. 4 ust. 1, 2, 3, 4 i 5 są nadal spełniane. Komisja monitoruje przy tym w szczególności, czy przepisy te nie są wykorzystywane do obchodzenia przepisów.
4. Dodatkowo do informacji przekazywanych zgodnie z ust. 3, organy udzielające zezwoleń oraz, w stosownych przypadkach, organy celne co miesiąc przekazują organom regulacyjnym, właściwym organom, ACER i Komisji informacje na temat kluczowych elementów dotyczących zmian importu gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, takie jak ilości importowane na podstawie długoterminowych lub krótkoterminowych umów na dostawy, punkty wejścia lub partnerzy związani stosunkiem umownym. Informacje te dotyczą również kluczowych wydarzeń dotyczących gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, i jest wprowadzany do Unii w ramach procedury tranzytu, o której mowa w art. 5 ust. 10.

5. Organy udzielające zezwoleń oraz, w stosownych przypadkach, organy celne z różnych państw członkowskich dokonują wymiany, w niezbędnym zakresie, otrzymanych informacji na temat importu gazu ziemnego oraz współpracują ze sobą w celu zapewnienia skutecznego egzekwowania niniejszego rozporządzenia i zapobiegania jego obchodzenia. Wykorzystują one istniejące narzędzia i bazy danych umożliwiające skuteczną wymianę istotnych informacji między organami krajowymi w ich państwach członkowskich a organami w innych państwach członkowskich lub w razie potrzeby wprowadzają takie narzędzia.
6. Do dnia 1 lipca 2026 r. i 1 lipca 2027 r. ACER, w oparciu o dane otrzymane na podstawie niniejszego rozporządzenia i o posiadane informacje, opublikuje sprawozdanie zawierające przegląd umów na dostawy gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, oraz oceniające wpływ dywersyfikacji na rynki energii. W stosownych przypadkach sprawozdanie będzie obejmowało również dane dotyczące gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, wprowadzanego do Unii w ramach procedury tranzytu, o której mowa w art. 5 ust. 10.
7. Aby ułatwić egzekwowanie niniejszego rozporządzenia, Komisja i ACER dzielą się, w stosownych przypadkach, posiadanymi przez siebie istotnymi informacjami na temat umów na import gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, z organami udzielającymi zezwoleń i, w stosownych przypadkach, organami celnymi.

8. W przypadku gdy jest to istotne dla wypełnienia obowiązku dotyczącego wymiany informacji zgodnie z niniejszym artykułem, stosuje się odpowiednio rozporządzenie Rady (WE) nr 515/97¹⁴.

Artykuł 8

Kary

1. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające kary za nieprzestrzeganie art. 3, 4 lub 5.
2. Maksymalna kara dla osób prawnych wynosi co najmniej:
 - a) 3,5 % całkowitego rocznego światowego obrotu przedsiębiorstwa z poprzedniego roku obrotowego;
 - b) 40 mln EUR; lub
 - c) 300 % szacowanego obrotu z transakcji, który oblicza się na podstawie wolumenu odnośnego gazu ziemnego i cen na rynku dnia następnego odnośnie do umów na rynku TTF.

Maksymalna kwota kary dla osób fizycznych wynosi co najmniej 2,5 mln EUR.

¹⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 515/97 z dnia 13 marca 1997 r. w sprawie wzajemnej pomocy między organami administracyjnymi Państw Członkowskich i współpracy między Państwami Członkowskimi a Komisją w celu zapewnienia prawidłowego stosowania przepisów prawa celnego i rolnego (Dz.U. L 82 z 22.3.1997, s. 1; ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/515/oj>).

3. W przypadku gdy ustroj prawny państwa członkowskiego nie zapewnia właściwym organom kompetencji do niezależnego nakładania administracyjnych kar pieniężnych, niniejszy artykuł można stosować w ten sposób, że procedura zastosowania kary pieniężnej jest inicjowana przez właściwy organ, a karę nakładają właściwe sądy krajowe, o ile zapewniona zostaje skuteczność tych środków ochrony prawnej i równoważność ich skutku względem administracyjnych kar pieniężnych nakładanych przez organy nadzoru. W każdym przypadku nakładane kary pieniężne muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.
4. Do dnia ... [2 lata od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] państwa członkowskie powiadamiają Komisję o obowiązujących krajowych przepisach zapewniających wykonanie niniejszego artykułu a także niezwłocznie powiadamiają Komisję o wszelkich późniejszych zmianach mających wpływ na te przepisy.

Rozdział IV

Krajowe plany dywersyfikacji

Artykuł 9

Krajowe plany dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego

1. Każde państwo członkowskie ustanawia plan opisujący środki, etapy pośrednie i potencjalne bariery dla dywersyfikacji swoich dostaw gazu (zwany dalej „krajowym planem dywersyfikacji gazu ziemnego”) w celu zaprzestania wszelkiego importu gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, przed terminami określonymi w art. 3 i 4.

2. Krajowe plany dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego obejmują wszystkie następujące elementy:
- a) dostępne informacje na temat wolumenu importu gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, na podstawie istniejących umów na dostawy;
 - b) jasny opis środków wsparcia wprowadzonych i planowanych na szczeblu krajowym w celu zastąpienia gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, w tym ilości, które mają stopniowo przestać być importowane, etapy pośrednie i harmonogram wdrażania oraz, o ile są dostępne, przewidywane warianty alternatywnych dostaw i tras tych dostaw. Środki te mogą obejmować wykorzystanie unijnej platformy Aggregate EU ustanowionej na podstawie art. 42 rozporządzenia (UE) 2024/1789, środki wsparcia działań przedsiębiorstw energetycznych na rzecz dywersyfikacji, współpracę w grupach regionalnych, takich jak Grupa Wysokiego Szczepła ds. Tworzenia Gazowych Połączeń Międzysystemowych w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej, określenie alternatyw dla importu gazu ziemnego poprzez elektryfikację, niezależność energetyczną, środki w zakresie efektywności energetycznej, zwiększenie produkcji biogazu, biometanu i czystego wodoru, wdrażanie rozwiązań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, środki w zakresie dobrowolnego zmniejszania zapotrzebowania lub możliwości innych państw członkowskich w zakresie ułatwiania dywersyfikacji dostaw;
 - c) określenie wszelkich potencjalnych barier technicznych, umownych lub regulacyjnych dla zastąpienia gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, oraz możliwości pokonania tych barier.

3. Do dnia 1 marca 2026 r. państwa członkowskie przedkładają Komisji swoje krajowe plany dywersyfikacji gazu ziemnego, korzystając ze wzoru określonego w załączniku I.
4. W stosownych przypadkach Komisja ułatwia przygotowanie i wdrożenie krajowych planów dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego, w tym przez zapewnienie najlepszych praktyk i pomocy technicznej. W okresie przejściowym w odniesieniu do istniejących umów na dostawy na podstawie art. 4 niniejszego rozporządzenia Komisja koordynuje z państwami członkowskimi ich wysiłki na rzecz dywersyfikacji w celu określenia alternatywnych źródeł dostaw. Nowe dostawy mogłyby również zrekompensować utracone dochody poprzez wykorzystanie istniejącej infrastruktury uprzednio wykorzystywanej do tranzytu gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej. Państwa członkowskie regularnie składają Grupie Koordynacyjnej ds. Gazu sprawozdania z postępów w przygotowywaniu, przyjmowaniu i wdrażaniu swych krajowych planów dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego. Na podstawie krajowych planów dywersyfikacji gazu ziemnego Komisja ocenia realizację stopniowego odchodzenia od gazu, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, i informuje o swojej ocenie Grupę Koordynacyjną ds. Gazu, jak określono w art. 17 rozporządzenia (UE) 2017/1938.

Artykuł 10

Krajowe plany dywersyfikacji dostaw ropy naftowej (surowej ropy naftowej i produktów ropopochodnych)

1. Państwo członkowskie, które otrzymuje ropę naftową pochodzącą lub eksportowaną, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, ustanawia plan dywersyfikacji opisujący środki, etapy pośrednie i potencjalne bariery dla dywersyfikacji dostaw ropy (zwany dalej „krajowym planem dywersyfikacji dostaw ropy naftowej”, w celu zaprzestania importu ropy naftowej, która pochodzi lub jest eksportowana, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, do końca 2027 r.
2. Krajowy plan dywersyfikacji dostaw ropy naftowej obejmuje wszystkie następujące elementy:
 - a) dostępne informacje na temat wolumenu importu ropy naftowej pochodzącej lub eksportowanej, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, z Federacji Rosyjskiej w ramach istniejących umów na dostawy;
 - b) środki planowane na szczeblu krajowym w celu zastąpienia ropy naftowej, która pochodzi lub jest eksportowana, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, w tym ilości, które mają stopniowo przestać być importowane, etapy pośrednie i harmonogram wdrażania oraz warianty alternatywnych dostaw, tras dostaw i źródeł energii, a także możliwości innych państw członkowskich w zakresie ułatwienia dywersyfikacji dostaw;
 - c) środki wprowadzone i planowane na szczeblu krajowym w celu zapewnienia przejrzystości i identyfikowalności ropy naftowej pochodzącej lub eksportowanej, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, w miarę możliwości, w tym środki dotyczące weryfikacji ewentualnego importu z ponownym oznakowaniem;

- d) ewentualne zakazy na szczeblu krajowym dotyczące importu ropy naftowej, która pochodzi lub jest eksportowana, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej;
 - e) potencjalne bariery techniczne, umowne lub regulacyjne dla zastąpienia ropy naftowej, która pochodzi lub jest eksportowana, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, oraz warianty pokonania tych barier.
3. Do dnia 1 marca 2026 r. państwa członkowskie przedłożą Komisji swoje krajowe plany dywersyfikacji dostaw ropy naftowej, korzystając ze wzoru określonego w załączniku II. Komisja publikuje nieopatrzoną klauzulą poufności wersję planów otrzymanych od państw członkowskich nie później niż miesiąc po przedłożeniu planów.
4. W stosownych przypadkach Komisja ułatwia przygotowanie i wdrożenie krajowych planów dywersyfikacji dostaw ropy naftowej, w tym przez zapewnienie najlepszych praktyk i pomocy technicznej. Komisja pomaga państwom członkowskim współpracować przy wdrażaniu krajowych planów dywersyfikacji dostaw ropy naftowej. Komisja ocenia wpływ ewentualnego przyspieszonego zakończenia importu ropy naftowej na państwa członkowskie najbardziej dotknięte całkowitym odejściem od dostaw rosyjskiej ropy naftowej. Aktywnie współpracuje z bezpośrednio dotkniętymi i innymi odpowiednimi państwami członkowskimi nad rozwiązaniami mającymi na celu zminimalizowanie ewentualnego ryzyka zidentyfikowanego w ocenie. Państwa członkowskie regularnie składają Grupie Koordynacyjnej ds. Ropy Naftowej i Produktów Ropopochodnych ustanowionej na podstawie art. 17 dyrektywy Rady 2009/119/WE¹⁵ sprawozdania z postępów w przygotowywaniu, przyjmowaniu i wdrażaniu swoich krajowych planów dywersyfikacji dostaw ropy naftowej.

¹⁵ Dyrektywa Rady 2009/119/WE z dnia 14 września 2009 r. nakładająca na państwa członkowskie obowiązek utrzymywania minimalnych zapasów ropy naftowej lub produktów ropopochodnych (Dz.U. L 265 z 9.10.2009, s. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj>).

5. W przypadku gdy w krajowym planie dywersyfikacji dostaw ropy naftowej stwierdzono ryzyko, że do końca 2027 r. może nie zostać osiągnięte odejście od ropy naftowej, która pochodzi lub jest eksportowana, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, Komisja – po dokonaniu oceny odpowiedniego krajowego planu dywersyfikacji i w terminie 3 miesięcy od jego przedłożenia – określa w zaleceniu dla danego państwa członkowskiego sposób realizacji takiego odejścia w terminie i publikuje to zalecenie. W następstwie tego zalecenia odnośne państwo członkowskie w ciągu trzech miesięcy aktualizuje swój krajowy plan dywersyfikacji dostaw ropy naftowej, uwzględniając zalecenie Komisji.

Rozdział V

Monitorowanie bezpieczeństwa dostaw gazu

Artykuł 11

Zmiany w rozporządzeniu (UE) 2017/1938

W rozporządzeniu (UE) 2017/1938 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 dodaje się punkty w brzmieniu:

- „33) »klauzula ‘bierz lub płać’« oznacza postanowienie umowne, które zobowiązuje nabywcę do przyjęcia dostawy lub – alternatywnie – zapłaty za określoną minimalną ilość gazu w danym okresie, niezależnie od tego, czy gaz ten zostanie faktycznie otrzymany;
- 34) »klauzula ‘dostarcz lub płać’« oznacza postanowienie umowne, które zobowiązuje sprzedawcę do zapłaty kary umownej w przypadku niedostarczenia gazu.”;

- 2) w art. 14. ust. 6 wprowadza się następujące zmiany:
- a) w akapicie pierwszym dodaje się lit. c) w brzmieniu:
- „c) Komisji i zainteresowanym właściwym organom – następujące informacje dotyczące umów na dostawy gazu, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej:
- (i) informacje, o których mowa w art. 7 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../...⁺;
 - (ii) informacje na temat ilości, które mają zostać dostarczone i odebrane, w tym ewentualnej elastyczności w ramach klauzul »bierz lub płać« lub klauzul »dostarcz lub płać«;
 - (iii) harmonogramy dostaw (LNG) lub nominacje (gaz rurociągowy);
 - (iv) możliwe elastyczności umowne dotyczące rocznych ilości objętych umową, w tym ilości objętych formułą »make-up«;
 - (v) warunki zawieszenia lub zakończenia dostaw gazu, w tym przepisy dotyczące siły wyższej;
 - (vi) informacje na temat prawa właściwego dla umowy i wybranego mechanizmu arbitrażu;

⁺ Dz.U.: proszę wstawić w tekście numer niniejszego rozporządzenia oraz uzupełnić odpowiadający mu przypis.

- (vii) kluczowe elementy innych umów handlowych, które są istotne dla wykonania umowy na dostawy gazu, z wyłączeniem informacji o cenach.

* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... w sprawie stopniowego odchodzenia od importu rosyjskiego gazu ziemnego oraz przygotowania do stopniowego odchodzenia od importu rosyjskiej ropy naftowej, poprawy monitorowania potencjalnych zależności energetycznych oraz zmiany rozporządzenia (UE) 2017/1938 (Dz.U. ..., ELI: ...).”;

- b) dodaje się akapity w brzmieniu:

„Informacje, o których mowa w lit. c) akapitu pierwszego, przekazuje się nie później niż ...[4 tygodnie od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego] i w formacie zdezagregowanym w odniesieniu do każdej umowy, łącznie z odpowiednimi częściami tekstu w całości, z wyłączeniem informacji o cenach, w szczególności w przypadku gdy pełna znajomość brzmienia postanowień umownych ma kluczowe znaczenie dla oceny bezpieczeństwa dostaw gazu lub gdy niektóre postanowienia umowne są ze sobą powiązane.

Dostawcy usług terminala LNG przekazują Komisji informacje dotyczące usług zamówionych przez klientów z Federacji Rosyjskiej, lub przez klientów kontrolowanych przez przedsiębiorstwa z Federacji Rosyjskiej, w tym usług objętych umową, ich ilości i okresu obowiązywania umowy.”;

3) art. 17 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Komisja stale monitoruje narażenie systemu energetycznego Unii na dostawy, również za pośrednictwem państw trzecich, gazu, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, w szczególności na podstawie informacji przekazanych Komisji i właściwym organom zgodnie z art. 14 ust. 6 lit. c).

Komisja ocenia realizację stopniowego odchodzenia od gazu, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, na podstawie rozporządzenia (UE) .../...⁺ na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym na podstawie krajowych planów dywersyfikacji dostaw gazu, o których mowa w art. 9 tego rozporządzenia i swoją ocenę przedstawia Grupie Koordynacyjnej ds. Gazu.

Na podstawie oceny, o której mowa w akapicie trzecim, Komisja publikuje sprawozdanie roczne, które zawiera kompleksowy przegląd postępów poczynionych przez państwa członkowskie w realizacji krajowych planów dywersyfikacji dostaw gazu.

W stosownych przypadkach Komisja może w terminie trzech miesięcy od przedłożenia krajowego planu dywersyfikacji dostaw gazu wydać zalecenie określające możliwe działania i środki mające na celu zapewnienie bezpiecznej dywersyfikacji dostaw gazu i terminowego stopniowego odejścia od gazu, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej.

W następstwie tego zalecenia zainteresowane państwa członkowskie aktualizują swój krajowy plan dywersyfikacji dostaw gazu w ciągu trzech miesięcy, uwzględniając zalecenie Komisji.”.

⁺ Dz.U.: proszę wstawić w tekście numer niniejszego rozporządzenia.

Rozdział VI

Przepisy końcowe

Artykuł 12

Tajemnica zawodowa

1. Wszelkie poufne informacje otrzymywane, wymieniane lub przekazywane zgodnie z niniejszym rozporządzeniem podlegają wymogom zachowania tajemnicy zawodowej ustanowionym w niniejszym artykule.
2. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej stosuje się do wszystkich osób, które pracują lub pracowały dla organów zaangażowanych we wdrażanie niniejszego rozporządzenia, oraz do osób fizycznych lub prawnych, którym odpowiednie organy przekazały swoje uprawnienia, włącznie z audytorami i ekspertami związanymi stosunkiem umownym z tymi organami.
3. Informacje objęte tajemnicą zawodową nie są ujawniane, z wyjątkiem przypadków określonych w prawie Unii lub prawie krajowym.

4. Wszystkie wymieniane między odpowiednimi organami lub państwami członkowskimi zgodnie z niniejszym rozporządzeniem informacje dotyczące warunków handlowych lub operacyjnych lub innych spraw o charakterze gospodarczym i osobistym uważa się za niejawne i podlegające wymogom tajemnicy zawodowej, chyba że w momencie ich przekazania odpowiedni organ oświadczy, iż informacje te mogą zostać ujawnione, w przypadku gdy ujawnienie jest wymagane na mocy przepisów określonych w prawie Unii lub prawa krajowego lub w przypadku gdy ich ujawnienie jest niezbędne w postępowaniu sądowym.

Artykuł 13

Monitorowanie

1. Komisja stale monitoruje zmiany na unijnym rynku energii, w szczególności pod kątem potencjalnych zależności od dostaw gazu lub innych zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw energii w odniesieniu do importu energii z Federacji Rosyjskiej. Do dnia [dwa lata od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat wykonywania niniejszego rozporządzenia.

Sprawozdanie to zawiera ocenę skuteczności procedury udzielania uprzednich zezwoleń przewidzianą w art. 5. Zawiera ono również informacje na temat ewentualnych problemów związanych z bezpieczeństwem dostaw gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej w magazynach unijnych. Ponadto sprawozdanie zawiera ocenę skuteczności wymiany informacji i współpracy między odpowiednimi organami zgodnie z art. 6 i art. 7 ust. 2 i 5 oraz, w stosownych przypadkach, określa zalecenia dotyczące poprawy takiej wymiany informacji i współpracy.

2. W przypadku nagłych i istotnych wydarzeń, które poważnie zagrażają bezpieczeństwu dostaw energii w co najmniej jednym państwie członkowskim, oraz po tym, jak ogłoszony został stan nadzwyczajny zgodnie z art. 11 lub 12 rozporządzenia (UE) 2017/1938, Komisja może, w drodze decyzji, tymczasowo – całkowicie lub częściowo – zawiesić stosowanie rozdziału II niniejszego rozporządzenia w jednym z państw członkowskich lub większej ich liczbie. W takim przypadku Komisja może również zawiesić wymóg uprzedniego udzielenia zezwolenia na podstawie art. 5 ust. 2 niniejszego rozporządzenia. Decyzja Komisji zawiera określone warunki, w szczególności dotyczące zapewnienia, by wszelkie zawieszenie ograniczało się ściśle do przeciwdziałania danemu zagrożeniu. Zawieszenie jest ograniczone do okresu absolutnie niezbędnego do zapewnienia wystarczających do zaspokojenia unijnego popytu dostaw z państw innych niż Federacja Rosyjska. Nie przyznaje się go jednorazowo na okres dłuższy niż 4 tygodnie i przedłuża się go wyłącznie, jeżeli warunki stanu nadzwyczajnego na podstawie art. 11 rozporządzenia (UE) 2017/1938 nadal mają zastosowanie. W ramach tymczasowego zawieszenia na podstawie niniejszego ustępu dozwolone są wyłącznie krótkoterminowe umowy na dostawy. Komisja informuje państwa członkowskie i Grupę Koordynacyjną ds. Gazu o wszelkich takich zawieszeniach i przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie zawierające uzasadnienie zawieszenia i jego ewentualnego przedłużenia. Komisja przedstawia sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu, na jego wniosek.

Artykuł 14

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Art. 3 stosuje się od dnia ... [6 tygodni od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia], chyba że w art. 4 określono inaczej.

Art. 5 stosuje się od dnia ... [6 tygodni minus jeden miesiąc od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].

Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla stosowania zakazu dotyczącego LNG ustanowionego w rozporządzeniu (UE) nr 833/2014, który ma zastosowanie i jest przestrzegany niezależnie od przepisów niniejszego rozporządzenia.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ...,

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca

W imieniu Rady
Przewodniczący/Przewodnicząca

ZAŁĄCZNIK I

Wzór krajowego planu dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego

Niniejszy wzór jest przeznaczony dla organów krajowych sporządzających krajowy plan dywersyfikacji, o którym mowa w art. 9. Plan składa się z następujących elementów:

Informacje ogólne

Nazwa organu odpowiedzialnego za przygotowanie tego planu	
Opis systemu gazowego. Powinien obejmować opis: (i) popytu na gaz; (ii) koszyka dostaw z uwzględnieniem zależności od dostaw z Rosji.	

Główne informacje na temat importu gazu ziemnego, który pochodzi z Federacji Rosyjskiej lub jest z niej, bezpośrednio lub pośrednio, eksportowany do państwa członkowskiego.

Numery poszczególnych umów przekazanych przez importerów właściwym organom i Komisji	
W stosownych przypadkach usługi terminala LNG zarezerwowane przez przedsiębiorstwa lub jednostki powiązane z Federacji Rosyjskiej	
Całkowita objęta umową ilość gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, przeznaczona na dostawy do danego państwa członkowskiego Mechanizmy elastyczności przewidziane w umowie i miejsce dostawy (punkt połączenia międzysystemowego, miejsce importu, terminal LNG itp.)	

Opis środków mających na celu zastąpienie gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej

Opis składa się z następujących elementów:

Możliwości dywersyfikacji: (i) alternatywne dostawy; (ii) alternatywne drogi dostaw; (iii) agregacja zapotrzebowania	
Opis środka i jego celów, w tym ilości, które mają zostać stopniowo wycofane, oraz etapy pośrednie w przypadku środka wieloetapowego	
Harmonogram wdrażania.	
Wpływ środków na system energetyczny, w tym na wzorce przepływu, zdolności przepustowe infrastruktury, taryfy itp.	
Wpływ na sąsiadujące państwa członkowskie	

Bariery techniczne, umowne lub regulacyjne utrudniające zastąpienie gazu ziemnego, który pochodzi lub jest eksportowany, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej

Bariery techniczne, umowne lub regulacyjne	
Możliwości w zakresie zniesienia barier i jego harmonogram	
Kategoria	Stopniowe zastępowanie wycofywanych wolumenów gazu ¹⁶
Wymagane informacje	Opis środków wdrożonych i zaplanowanych na szczeblu krajowym, mających na celu zastąpienie pozostałych wolumenów gazu ziemnego pochodzącego lub eksportowanego, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej (i) ilości, które mają być stopniowo wycofywane w ramach każdego środka; (ii) harmonogram wdrażania (data rozpoczęcia i zakończenia); (iii) możliwości w zakresie alternatywnych dostaw i dróg dostaw
Gaz rurociągowy	
LNG	

¹⁶ Środki te mogą obejmować: wykorzystanie unijnej platformy Aggregate EU na podstawie art. 42 rozporządzenia (UE) 2024/1789; środki wspierające działania przedsiębiorstw energetycznych na rzecz dywersyfikacji; współpracę w grupach regionalnych, takich jak Grupa Wysokiego Szczebla ds. Tworzenia Gazowych Połączeń Międzysystemowych w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej (CESEC); określenie alternatyw dla importu gazu ziemnego poprzez elektryfikację; środki w zakresie efektywności energetycznej; zwiększenie produkcji biogazu, biometanu i czystego wodoru; wdrażanie rozwiązań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych lub środki w zakresie dobrowolnego zmniejszania zapotrzebowania.

ZAŁĄCZNIK II

Wzór krajowego planu dywersyfikacji dostaw ropy naftowej

Niniejszy wzór jest przeznaczony dla organów krajowych sporządzających szczegółowy krajowy plan dywersyfikacji, o którym mowa w art. 10. Plan składa się z następujących elementów:

Informacje ogólne

Nazwa organu odpowiedzialnego za przygotowanie tego planu	
Opis systemu naftowego. Powinien obejmować opis: (i) popytu na ropę naftową; (ii) koszyka dostaw z uwzględnieniem zależności od dostaw z Rosji.	

Główne informacje na temat importu ropy naftowej (surowej ropy naftowej i produktów ropopochodnych), która pochodzi z Federacji Rosyjskiej lub jest z niej, bezpośrednio lub pośrednio, eksportowana do państwa członkowskiego.

Całkowita objęta umową ilość ropy naftowej, która pochodzi lub jest eksportowana, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej przeznaczona do dostawy do danego państwa członkowskiego Data wygaśnięcia zobowiązań umownych	
Informacje dotyczące tożsamości poszczególnych zainteresowanych stron (sprzedawcy, importera i nabywcy)	

Opis środków mających na celu zastąpienie ropy naftowej, która pochodzi lub jest eksportowana, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej

Opis składa się z następujących elementów:

Możliwości dywersyfikacji: (i) alternatywne dostawy; (ii) alternatywne drogi dostaw	
Opis środka i jego celów, w tym ilości, które mają zostać stopniowo wycofane, oraz etapy pośrednie w przypadku środka wieloetapowego Środki wprowadzone i planowane na szczeblu krajowym w celu zapewnienia przejrzystości i identyfikowalności ropy naftowej pochodzącej lub eksportowanej, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej, w miarę możliwości, w tym środki dotyczące weryfikacji ewentualnego importu z ponownym oznakowaniem	
Harmonogram wdrażania	
Wpływ środków na system energetyczny, w tym na wzorce przepływu, zdolności przepustowe infrastruktury, taryfy itp.	
Wpływ na sąsiadujące państwa członkowskie	

Bariery techniczne, umowne lub regulacyjne utrudniające zastąpienie ropy naftowej, która pochodzi lub jest eksportowana, bezpośrednio lub pośrednio, z Federacji Rosyjskiej

Bariery techniczne, umowne lub regulacyjne	
Możliwości w zakresie zniesienia barier i odnośny harmonogram	
